

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся
Гончара

Олег МАРЕНКОВ

«27» 09 2026 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Савченка Олександра Миколайовича за темою «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

ВИТЯГ

з протоколу № 5 міжкафедрального семінару
юридичного факультету Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара від 03 вересня 2026 року

ПРИСУТНІ: 17 з 17 членів наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧА: д-р юрид. наук, проф. **К.В. Бережна** (12.00.07 – адміністративне право і процес), завідувачка кафедри європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

СЕКРЕТАР: канд. юрид. наук, доц. **О.А. Грабильнікова** (12.00.02 – конституційне право), доцентка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

ЧЛЕНИ НАУКОВОГО СЕМІНАРУ:

д-р. юрид. наук, проф. **Т.В. Корнякова** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

д-р юрид. наук, проф. **О.Л. Соколенко** (12.00.07 – адміністративне право і процес), завідувачка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. **Н.С. Юзікова** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р юрид. наук, проф. **О.В. Сачко** (12.00.08 – кримінальне право і процес), професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. Є.А. Кобрусєва (12.00.08 – адміністративне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило (12.00.07 – адміністративне право і процес), професорка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, проф. О.В. Марченко (12.00.07 – адміністративне право і процес), професорка кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р. юрид. наук, доц. Н.П. Капітаненко (12.00.07 – адміністративне право і процес), доцентка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. О.П. Литвин (12.00.07 – адміністративне право і процес), доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. О.В. Лахова (12.00.08 – кримінальне право і процес), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Ю.В. Живова (12.00.08 – кримінальне право і процес), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Л.М. Мудриєвська (12.00.01 – теорія держави і права), завідувачка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, доц. Т.М. Заворотченко (12.00.02 – конституційне право, муніципальне право), доцентка кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

канд. юрид. наук, проф. І.Г. Алексєєнко (12.00.01 – теорія держави і права), завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

д-р філософії в галузі права, Дриголь О.О. (081 Право), доцентка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Аспіранти участі у міжкафедральному семінарі не брали.

Запрошені: аспірант 3 року навчання **Савченко О.М.**

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи **Савченка Олександра Миколайовича**, представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Тема дисертації: «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг».

затверджена вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, науковим керівником призначено д-р. юрид. наук, проф. Т.В. Корнякова (12.00.08 – кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 12 від 27 червня 2023 року).

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Право» зі спеціальності 081 Право (Сертифікат про акредитацію освітньої програми від 16.05.2024 № 8127, дійсний до 01.07.2029 р.).

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертаційної праці **Савченка Олександра Миколайовича** за темою: **«Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг»**, представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Перевірку на плагіат здійснено комісією в складі: канд. юрид. наук, доц. кафедри цивільного, трудового та господарського права **Грабильнікова О.А.**; д-р. юрид. наук, проф., професорка кафедри цивільного, трудового та господарського права **І.В. Патерило**; доктор філософії у галузі права, доц. кафедри адміністративного і кримінального права **Дриголь О.О.**

Згідно зі звітом про оцінку на плагіат тексту наукового дослідження, здійсненої програмою «StrikePlagiarism», зроблено висновок що унікальність тексту праці складає **89, 82 %** та дисертаційна робота Савченка О. М. може бути допущена до захисту.

Роботу було розглянуто трьома фаховими експертами - д-р. юрид. наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права **Н. С. Юзікова**; д-р. юрид. наук, професор, завідувачка кафедри адміністративного і кримінального права **О.Л. Соколенко**; д-р. юрид. наук, професор, декан юридичного факультету, професор кафедри адміністративного і кримінального права **Сачко О.В.**

Слово надається аспіранту Савченку Олександр Миколайовичу. Будь ласка, регламент виступу – 20 хвилин.

Доповідь аспіранта Савченка О.М.:

Добрий день, пані Голово та члени семінару, шановне панство!

На ваш розгляд представлено моє дисертаційне дослідження за темою **«Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг»**.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю трансформації вітчизняної антикорупційної моделі відповідно до вимог часу та міжнародних зобов'язань України. Незважаючи на значні державотворчі здобутки, корупція залишається деструктивним чинником, що гальмує євроінтеграційні процеси. У контексті міжнародного збройного конфлікту, який триває з 2014 року, боротьба з корупційними проявами набуває стратегічного значення, оскільки від неї безпосередньо залежить ефективність оборонного сектору та післявоєнне відновлення. Саме тому наукове осмислення та вдосконалення механізмів

протидії корупційним правопорушенням в умовах воєнного стану є вкрай необхідним для забезпечення стабільного розвитку правової системи України.

Протидія корупції в Україні на сучасному етапі трансформувалася у безперервний стратегічний процес, що підтверджується послідовністю державних планувальних документів. На сьогодні завершується реалізація **Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки** та відповідної Державної програми, яка впровадила системний підхід до зниження рівня корупції у всіх гілках влади та на рівні окремих суб'єктів господарювання через інститут спеціально уповноважених осіб.

Особливої ваги дослідженню додає той факт, що **2 квітня 2026 року** Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) офіційно подало на розгляд Кабінету Міністрів України проект **Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки**. Цей документ, розроблений за участю понад 130 експертів та 25 наукових установ, визначає орієнтири державної антикорупційної політики на наступне п'ятиріччя, фокусуючись на 16 найбільш вразливих сферах, серед яких критичне місце посідає енергетика, будівництво та публічні закупівлі. Прийняття цієї Стратегії є не лише політичним кроком, а й міжнародно-правовим зобов'язанням України в межах виконання вимог Європейської Комісії, ініціативи *Ukraine Facility* та імплементації рекомендацій *GRECO*.

В Україні сформовано унікальну за світовими стандартами архітектуру антикорупційних інституцій, що включає **НАЗК, НАБУ, САП, АРМА, ВАКС та БЕБ**. Порівняльний аналіз свідчить, що така розгалужена спеціалізація (на відміну, наприклад, від Німеччини, де ці функції виконує департамент поліції) створює потужний інструментарій, проте одночасно породжує ризики функціонального дублювання повноважень та потребує чіткої нормативної демаркації функцій.

Науково-теоретична база дослідження обумовлює актуальності обраного напряму дослідження також підтверджується значним інтересом наукової спільноти до проблем протидії корупції. Авторське бачення кримінологічної характеристики злочинів у сфері публічних послуг сформовано на основі глибокого аналізу та творчого переосмислення доробку представників провідних вітчизняних наукових шкіл. Пріоритетне значення для дисертанта мали теоретико-методологічні напрацювання кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології, зокрема фундаментальні праці наукового керівника **Т. В. Корнякової**, а також дослідження **Н. С. Юзікової, О. Л. Соколенка, В. В. Топчія, Б. В. Головіна, С. Я. Лихової, Н. О. Максимінцевої, О. О. Дриголь, Л. І. Наливайко, Д. Галини та В. В. Шаблістого**. Саме праці зазначених вчених дозволили автору виокремити специфіку публічно-правової відповідальності в умовах сучасних реформ.

Для забезпечення комплексності дослідження дисертантом було залучено вагомий масив наукових джерел, авторами яких є відомі фахівці в галузі кримінального права та кримінології: **Ю. А. Пономаренко, С. В. Денисов, В. С. Батиргарєєва, О. М. Литвинов, Ю. В. Нікітін, О. П. Рябчинська, О. В. Сачко та І. Г. Богатирьов**.

Особлива увага в роботі приділена аналізу конкретних механізмів антикорупційного контролю (зокрема е-декларуванню та незаконному збагаченню), що розглядалися у працях А. А. Вознюка, О. О. Дудорова, Д. Г. Михайленка, М. І. Мельника, О. О. Кваші, К. П. Задой, О. В. Шевченка, В. Д. Гвоздецького, О. В. Легкої, А. В. Мовчана, Р. О. Мовчана та Н. А. Никифорова.

Особлива гострота обраної теми підтверджується наявністю глибокого розриву між задекларованими правовими нормами та реальною кримінологічною ситуацією в країні. Попри функціонування розгалуженої системи антикорупційних органів та наявність великої кількості підзаконних актів, що регулюють сферу протидії корупційним правопорушенням, інформаційний простір та моніторинги мережі Інтернет щоденно наповнюються новими фактами резонансної корупції. Системні викриття масштабних схем у діяльності військово-лікарських комісій (ВЛК) та територіальних центрів комплектування, корупційні скандали у вищих ешелонах судової влади (зокрема кейс керівництва Верховного Суду) та зловживання при наданні послуг з відновлення критичної інфраструктури свідчать про надзвичайну адаптивність корупційної злочинності. Такі явища, що набули ознак «кругової поруки» та інституціоналізованого мародерства в умовах воєнного стану, нівелюють довіру суспільства до інститутів влади та ставлять під загрозу національну безпеку. Це зумовлює нагальну потребу в науковому переосмисленні кримінологічних детермінант таких злочинів та розробці якісно нових, цифровізованих механізмів превенції, які б унеможливили прояви корупції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри адміністративного і кримінального права юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та в межах наукових тем «Модернізація національного підходу до вирішення проблем правового захисту людини і суспільства у контексті сучасних глобальних викликів» на 2022-2024 рр. (державний реєстраційний номер 0122U001409) і «Забезпечення реалізації та захист основних свобод, прав людини, національних інтересів держави в умовах гібридних загроз і безпекових викликів» на 2025-2027 рр. (державний реєстраційний номер 0125U002352). А також відповідно до Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки (Закон України від 20 червня 2022 року № 2322-IX), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126-р), Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020), Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р), Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454);

обґрунтувавши заходи щодо вдосконалення кадрової політики, фінансової мотивації службовців та антикорупційної експертизи нормативних актів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення належного функціонування службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, що зазнають криміногенних впливів.

Предметом дослідження є кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, їх стан, структура, динаміка, географія, детермінанти, особливості особи правопорушника та система заходів загальносоціального і спеціально-кримінологічного запобігання.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, що ґрунтуються на сучасних методологічних засадах юридичної науки: діалектичний метод — став основою для дослідження багатоаспектності категорії «корупція», аналізу еволюції наукових поглядів на цю проблему та вивчення ґносеологічних основ формування антикорупційної політики держави (Розділ 1); системний метод — дозволив розглянути корупційну злочинність та систему заходів протидії їй як цілісні, взаємопов'язані феномени, що функціонують у межах єдиного правового та соціального поля (Розділи 1, 2); структурно-функціональний метод — застосовано для надання кримінологічної характеристики корупційній злочинності, аналізу повноважень суб'єктів протидії корупції, а також для розмежування функцій загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання (Розділ 3); історико-правовий метод — використано для розкриття генезису ключових етапів становлення законодавства та правової доктрини у сфері кримінально-правового забезпечення протидії корупції (Розділ 1); порівняльно-правовий (компаративістський) метод — слугував основним інструментом для вивчення міжнародно-правових стандартів, аналізу антикорупційних моделей зарубіжних країн та визначення перспектив їх адаптації в Україні (Розділ 4); логіко-юридичний метод — використано при розробленні дефініцій корупційних кримінальних правопорушень, класифікації їх ознак, а також під час формулювання загальних висновків щодо вдосконалення положень ст. 366-2 та 366-3 КК України (Розділи 2, 4); метод моделювання — сприяв розробці теоретико-прикладних рекомендацій щодо розбудови вітчизняної моделі протидії корупції з урахуванням викликів воєнного стану та міжнародного досвіду (Розділ 4); формально-юридичний метод — застосовано під час аналізу нормативно-правової бази, що регламентує діяльність спеціалізованих антикорупційних органів (НАБУ, САП, ДБР, ВАКС), та опрацювання матеріалів їхньої діяльності щодо подолання корупції (Розділ 3); статистично-математичний метод — використано для збирання, систематизації та аналізу емпіричних даних, показників статистичної звітності уповноважених інституцій, що дало змогу об'єктивно оцінити стан та тенденції корупційної злочинності в Україні (Розділи 2, 3).

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних кримінологічних досліджень злочинів

у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, в якому розроблено теоретичні положення та практичні рекомендації щодо запобігання зазначеній категорії кримінальних правопорушень. У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку нових наукових положень, висновків і пропозицій, зокрема:

уперше:

- аргументовано авторське визначення корупційного кримінального правопорушення, яке, на відміну від існуючих, трактується як суспільно небезпечне діяння (проступок або злочин), що посягає на встановлений порядок здійснення повноважень не лише службовими особами органів влади, а й особами, які надають публічні послуги, незалежно від форми власності організації;

- обґрунтовано концептуальну модель «антикорупційного ланцюга», де ефективність судового розгляду (БАКС) визнається похідною від якості доказової бази (САП) та автономії детективів (НАБУ), що потребує нормативного закріплення нерозривності цих етапів;

- розроблено методичні рекомендації щодо криміналізації окремих складів адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією (зокрема, порушення обмежень щодо подарунків та вимог про врегулювання конфлікту інтересів), що дозволило запропонувати три нові склади кримінальних проступків для імплементації в КК України;

- визначено методологічний інструментарій дослідження, який базується на поєднанні детермінаційного аналізу корупції як системної загрози та компаративістського підходу до адаптації європейської та азійської моделей превенції в українських реаліях.

удосконалено:

- класифікацію корупційних кримінальних правопорушень за сімома критеріями (зокрема за повнотою ознак корупційності: безумовно корупційні та умовно корупційні), що має прикладне значення для уніфікації слідчої та судової практики;

- підходи до розмежування відповідальності за нежиття заходів щодо протидії корупції, де запропоновано диференціювати адміністративну та кримінальну відповідальність залежно від розміру заподіяної шкоди та суті предикатного діяння;

- систематизацію принципів протидії корупції, шляхом їх поділу на загальноправові та спеціальні (незалежність суб'єктів, взаємодія з медіа, невідворотність відповідальності), що є необхідним для усунення «декларативності» антикорупційного законодавства;

- законодавче забезпечення діяльності спеціалізованих органів, зокрема в частині усунення функціонального дублювання повноважень між органами загальної компетенції та оперативно-функціональними інституціями.

набуло подальшого розвитку:

- доктринальне розуміння детермінації корупції, яка в умовах України розглядається не просто як правопорушення, а як інституціоналізована

олігархічна модель з круговою порукою, що вимагає переходу до міждисциплінарного багаторівневого механізму запобігання;

- напрями імплементації зарубіжного досвіду, зокрема в частині поєднання універсальних міжнародних стандартів (ООН, ГРЕКО) із заходами «точкової» превенції: цифровізації реєстрів, стандартизації оплати праці (досвід Сінгапуру) та антикорупційної просвіти (досвід Фінляндії);

- кримінологічна характеристика суб'єктів корупції, шляхом доведення можливості існування загального суб'єкта (у випадках обіцянки або надання вигоди) та подвійної форми вини при настанні тяжких наслідків.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання:

- сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні висновки, узагальнення та практичні рекомендації можуть бути використані для вдосконалення механізмів запобігання злочинам у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаними з наданням публічних послуг, а також для підвищення ефективності діяльності суб'єктів протидії таким кримінальним правопорушенням.

Результати дослідження можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері — для подальшого розвитку кримінологічної науки, зокрема досліджень службової злочинності, кримінологічного аналізу злочинів у сфері публічного управління, а також розроблення нових підходів до вивчення причин, умов та механізмів вчинення кримінальних правопорушень у сфері надання публічних послуг;

- у нормотворчій діяльності — для вдосконалення положень кримінального, антикорупційного, адміністративного та іншого законодавства, що регулює діяльність у сфері надання публічних послуг, зокрема в частині усунення правових прогалин, мінімізації дискреційних повноважень, посилення прозорості процедур і зниження криміногенних ризиків;

- у правозастосовній діяльності — у роботі правоохоронних органів, органів прокуратури, судових органів, а також органів державної влади та місцевого самоврядування для виявлення криміногенних факторів у сфері надання публічних послуг, удосконалення профілактичної роботи, формування ризик-орієнтованих механізмів контролю та підвищення ефективності запобігання відповідним злочинам;

- у практичній діяльності органів публічної влади та суб'єктів надання публічних послуг — для розроблення внутрішніх антикорупційних програм, механізмів службового контролю, процедур оцінки корупційних і криміногенних ризиків, а також впровадження інструментів підвищення доброчесності у сфері надання публічних послуг;

- у освітньому процесі — під час підготовки здобувачів вищої освіти юридичного профілю, а також у системі професійного навчання, підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, працівників правоохоронних органів у межах викладання дисциплін «Кримінологія», «Кримінальне право», «Кримінологія», «Корупція, держава та суспільство», «Публічне управління».

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, практичні розробки та висновки, що містять елементи наукової новизни і становлять цінність для розвитку науки міжнародного права, є результатом самостійно проведеного автором дисертаційної роботи. Автором оприлюднено три наукових статті у фахових журналах категорії “Б”. У дисертації ідеї та розробки, які належать співавторам, не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, їх новизна та практична значущість дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та були оприлюднені на таких науково-практичних конференціях: всеукраїнських - Conference of the III All-Ukrainian scientific and practical conference of young scholars and students, Dnipro, 2 May 2024. Dnipro; Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Дніпро, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 23 листопада 2023 р; Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 25 квітня 2025 р, Актуальні питання кримінального права та процесу : Матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2025 р.

Публікації. Основні положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, висвітлені автором у 6 публікаціях, з яких 3 – наукові статті, надруковані у фахових виданнях України з юридичних наук; 3 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із основної частини (вступу, чотирьох розділів, що включають одинадцять підрозділів, висновків до кожного розділу та загального висновку), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 276 сторінок, з яких 223 сторінки основного тексту. Список використаних джерел складається із 398 найменування і займає 45 сторінок. Додатки розміщено на 8 сторінках.

Дякую за увагу!

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників міжкафедрального наукового семінару.

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ:

І.В. Патерило д-р. юрид. наук, проф.: Олександр Миколайовичу, у тексті обґрунтування ви акцентуєте на проєкті Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки, який НАЗК передало до Кабміну в квітні 2026 року. Яким чином ваші авторські пропозиції та завдання дослідження узгоджуються з цим новим документом, адже він фокусується на 16 конкретних сферах?

О.М. Савченко, аспірант: Дякую за надзвичайно доречне питання, Ірино Володимирівна !

Моє дослідження безпосередньо інтегроване в логіку нової Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки. По-перше, Стратегія визначає критично вразливими сферами будівництво, енергетику та публічні закупівлі — а це сектори, які повністю функціонують через інститут надання *публічних послуг*.

По-друге, сформульоване мною авторське визначення корупційного кримінального правопорушення охоплює не лише класичних чиновників, а й

осіб, які надають публічні послуги незалежно від форми власності, що корелює з прагненням НАЗК мінімізувати ризики у точках безпосереднього контакту бізнесу та держави. Крім того, запропоновані мною цифровізовані механізми превенції прямо відповідають вектору діджиталізації, закладеному в новій Стратегії для виконання вимог *Ukraine Facility*.

О.В. Лахова канд. юрид. наук, доц.: **Олександр Миколайовичу, Ви пропонуєте авторське визначення корупційного кримінального правопорушення, де суб'єктами є особи, які надають публічні послуги «незалежно від форми власності організації». Чи не призведе це до надмірного розширення меж кримінальної відповідальності та розмивання поняття корупції у приватному секторі?**

О.М. Савченко, аспірант: Дякую, за запитання, Олена Володимирівна. такий підхід є зваженим і концептуальним. Традиційне вітчизняне законодавство довго фокусувалося переважно на органах державної влади. Проте кримінологічний аналіз сучасної ситуації свідчить, що деструктивний ефект для суспільства від корупції у сферах, де приватні чи напівприватні структури виконують делеговані державою функції (наприклад, експертна діяльність, аудит, сертифікація, надання послуг з відновлення критичної інфраструктури), є не меншим.

Спираючись на праці професора Т. В. Корнякової та професорки Н. С. Юзікової, ми доводимо, що визначальним критерієм має бути не *форма власності*, а *публічний характер послуги* та суспільна значущість повноважень. Це повністю відповідає ст. 12 Конвенції ООН проти корупції щодо запобігання корупції в приватному секторі.

Ю.В. Живова канд. юрид. наук, доц.: **у висновках ви пропонуєте криміналізувати окремі адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (щодо подарунків та конфлікту інтересів), створивши три нові склади кримінальних проступків. Чому ви вважаєте, що посилення репресивності закону вирішить проблему, і де межа між адмінпроступком та кримінальним проступком у ваших рекомендаціях?**

О.М. Савченко, аспірант: Дякую за питання, Юліє Вадимівно! Наша позиція базується не на ідеї "репресивності", а на ідеї *невідворотності* та *адекватності* захисту. Наразі існує значний правовий вакуум: умисне системне ігнорування конфлікту інтересів посадовцем високого рангу при розподілі мільйонних бюджетів часто кваліфікується як адмінпроступок за ст. 172-7 КУпАП і карається лише штрафом.

Ми пропонуємо провести демаркаційну лінію за двома критеріями: **системність (повторність)** та **розмір заподіяної шкоди / ціна інтересу**. Якщо особа вчиняє таке діяння повторно протягом року або якщо сума незаконного правочину в умовах конфлікту інтересів перевищує встановлений нами поріг (наприклад, 100 неоподатковуваних мінімумів), діяння має переходити у категорію кримінального проступку. Це дозволить задіяти кримінально-процесуальні інструменти розслідування.

О.П. Литвин канд. юрид. наук, доц.: Чому для подолання корупції в апараті державного управління ви пропонуєте саме «багаторівневий міждисциплінарний механізм»?

О.М. Савченко, аспірант: Дякую за питання, Олено Петрівно! Корупція в Україні (особливо інституціоналізована корупція олігархічного типу) є складним еволюційним феноменом, який переріс із побутового явища у системну загрозу національній безпеці. Фрагментарні зміни тут неефективні. Потрібен механізм, який органічно та діалектично поєднує три рівні: превентивні, репресивні та постмоніторингові заходи.

Л.М. Мудриєвська канд. юрид. наук, доц.: Пане Олександр Миколайовичу, в чому та який саме закордонний досвід (європейської та азійської моделей) ви пропонуєте імплементувати в Україні?

О.М. Савченко, аспірант: Дякую за питання! У дисертаційному дослідженні здійснено компаративістський аналіз провідних світових моделей і доведено, що сліпе механічне копіювання чужих інституцій є неефективним. Натомість ми пропонуємо імпортувати **три конкретні точкові заходи**, які пройшли успішну апробацію та можуть бути адаптовані до правових і соціокультурних реалій України:

- **Удосконалення антикорупційної просвіти та виховання правової культури (за європейською моделлю Фінляндії):** Фінський досвід демонструє, що мінімізація корупції досягається не жорсткістю покарань, а формуванням суспільної нетерпимості до неї з ранніх етапів соціалізації особистості. Ми пропонуємо змістити акцент із сухих юридичних заборон на інституціоналізацію антикорупційних освітніх програм для громадян та публічних службовців.
- **Стандартизація та оптимізація оплати праці публічних службовців (за азійською моделлю Сінгапуру):** Сінгапурський підхід доводить, що належне матеріальне забезпечення службовців, які надають публічні послуги, та ліквідація диспропорцій в оплаті їх праці є базовим спеціально-кримінологічним запобіжником, який усуває первинний економічний мотив для дрібної та системної корупції.

О.А. Грабильнікова канд. юрид. наук, доц.: Скажіть будь ласка чому ви вважаєте, що превенція є ефективнішою за репресію, і як це корелює з жорсткістю покарань?

О.М. Савченко, аспірант: Дякую за питання, Олено Анатоліївно! Корупція в Україні (особливо інституціоналізована корупція олігархічного типу) є складним еволюційним феноменом, який переріс із побутового явища у системну загрозу національній безпеці. Фрагментарні зміни тут неефективні. Потрібен механізм, який органічно та діалектично поєднує три рівні: превентивні, репресивні та постмоніторингові заходи.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Д-р. юрид. наук, проф. Т.В. Корнякова:

Шановна голово та члени спеціалізованої вченої ради!

Як науковий керівник, хочу закцентувати вашу увагу на ґносеологічній глибині та важливості результатів дослідження, яке презентував **Савченко О. М.** Його праця **«Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг»** є надзвичайно вчасним відгуком на гострі запити сучасної державотворчої та правоохоронної практики.

Своечасність обраного напрямку безпосередньо зумовлена глобальними трансформаціями, що відбуваються в антикорупційній політиці нашої держави. Особливо символічним є те, що дослідження Савченка О. М. фактично синхронізоване з новим етапом стратегічного планування в Україні — розробкою та впровадженням **Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки** та імплементацією жорстких рекомендацій GRECO і вимог Європейської Комісії. Здобувач зміг вийти за межі традиційного, суто догматичного аналізу і запропонував цілісну кримінологічну парадигму, яка розглядає корупцію як динамічний еволюційний феномен, що загрожує стабільності правової системи.

Як науковець, Савченко О. М. виявив високий рівень аналітичного мислення при дослідженні вітчизняної антикорупційної інфраструктури. Оцінюючи специфіку таких інституцій, як НАЗК, НАБУ, САП, АРМА та ВАКС, він не лише виявив зони функціонального дудування їхніх повноважень, а й розробив концептуальну модель «антикорупційного ланцюга», що має вагоме значення для оптимізації кримінального процесу.

Окремої відзнаки заслуговує сміливість автора у розв'язанні складних законодавчих колізій. Зокрема, обґрунтовані ним методичні рекомендації щодо криміналізації окремих корупційних адміністративних деліктів (стосовно конфлікту інтересів та обмежень щодо подарунків) та введення трьох нових складів кримінальних проступків є реальним, прикладним внеском у модернізацію Кримінального кодексу України.

Праця демонструє збалансоване поєднання теорії та практики: глибокий компаративістський аналіз європейської (на прикладі Фінляндії) та азійської (на прикладі Сінгапуру) превентивних моделей не скопійований механічно, а адаптований до економічних і соціокультурних особливостей України, з акцентом на цифровізацію та прозорість реєстрів.

Упродовж роботи над дисертацією Савченко О. М. виявив себе як сформований, самостійний та зрілий науковець, здатний розв'язувати комплексні завдання на високому теоретичному рівні. Вважаю, що його кваліфікаційна праця є самодостатнім, завершеним дослідженням, яке повністю відповідає вимогам до ступеня доктора філософії, а сам здобувач заслуговує на присудження наукового ступеня за спеціальністю 081 «Право».

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ:

Д-р. юрид. наук, проф. Н.С. Юзікова:

За результатами ознайомлення з дисертаційним дослідженням на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» встановлено, що робота є

актуальним та завершеним науковим дослідженням, присвяченим комплексному аналізу сучасного стану злочинності у сфері надання публічних послуг в Україні.

Особливу наукову цінність становить здійснений автором кримінологічний аналіз кількісних і якісних показників злочинів, передбачених розділом XVII Особливої частини Кримінального кодексу України, а також визначення основних тенденцій їх розвитку в умовах реформування системи публічного управління та дії правового режиму воєнного стану. У дослідженні обґрунтовано систему криміногенних факторів, що детермінують вчинення злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, серед яких особливе місце займають корупційні ризики, недосконалість механізмів контролю, конфлікт інтересів та низький рівень правової культури окремих суб'єктів публічної влади.

Практичне значення роботи полягає у сформульованих пропозиціях щодо удосконалення системи запобігання злочинам у зазначеній сфері, які можуть бути використані у діяльності правоохоронних органів, органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у навчальному процесі закладів вищої освіти юридичного профілю. Отримані результати мають важливе значення для подальшого розвитку кримінологічної науки та практики протидії службовій злочинності.

Д-р. юрид. наук, проф. О.Л. Соколенко:

Дисертаційне дослідження «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» характеризується високим рівнем наукової обґрунтованості, системності та практичної спрямованості.

Автором проведено ґрунтовний аналіз судової практики, статистичних даних та наукових джерел, що дозволило сформувати комплексну кримінологічну характеристику зазначеної категорії злочинів. Важливим результатом дослідження є розроблення кримінологічного портрета особи злочинця, визначення основних способів учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із наданням публічних послуг, а також встановлення закономірностей взаємозв'язку між службовою діяльністю та корупційною поведінкою.

Науково обґрунтованими є запропоновані автором напрями вдосконалення державної антикорупційної політики, посилення механізмів внутрішнього та зовнішнього контролю за діяльністю суб'єктів надання публічних послуг, а також розвитку інструментів виявлення та мінімізації корупційних ризиків. Запропоновані рекомендації можуть бути використані під час підготовки нормативно-правових актів, методичних рекомендацій для правоохоронних органів та програм підвищення кваліфікації державних службовців.

З огляду на викладене результати дисертації мають істотне теоретичне та прикладне значення для вдосконалення системи протидії злочинам у сфері службової та професійної діяльності.

Д-р. юрид. наук, проф. О.В. Сачко:

Аналіз матеріалів дисертації на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» дає підстави констатувати, що автором здійснено комплексне дослідження актуальної проблеми сучасної кримінології та кримінально-правової політики держави.

У роботі належним чином розкрито кримінологічну природу злочинів, що вчиняються у сфері надання публічних послуг, визначено їх структурні елементи, основні тенденції розвитку, соціально-економічні, організаційно-управлінські та правові чинники детермінації. Значну увагу приділено впливу воєнного стану на трансформацію криміногенних процесів у сфері службової діяльності, а також оцінці ефективності чинних антикорупційних механізмів.

На особливу увагу заслуговують розроблені автором пропозиції щодо удосконалення кримінологічного моніторингу, підвищення ефективності профілактичної діяльності правоохоронних органів, посилення доброчесності суб'єктів надання публічних послуг та формування сучасної системи кримінологічного забезпечення антикорупційної політики держави. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зниженню рівня службової злочинності, зміцненню довіри суспільства до органів публічної влади та підвищенню ефективності захисту прав і законних інтересів громадян.

Отримані результати характеризуються науковою новизною, практичною значущістю та можуть бути використані в науково-дослідній, нормотворчій і правозастосовній діяльності.

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ САВЧЕНКА О.М. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Канд. юрид. наук, доц. О.П. Литвин:

У ході обговорення дисертаційного дослідження на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» слід відзначити його актуальність та своєчасність. В умовах реформування системи публічного управління, євроінтеграційних процесів та дії правового режиму воєнного стану проблематика запобігання службовим злочинам набуває особливого значення.

Позитивної оцінки заслуговує комплексний підхід автора до дослідження кримінологічної характеристики зазначеної категорії злочинів. Автором здійснено аналіз сучасного стану злочинності, визначено її основні тенденції, досліджено особу злочинця, причини та умови вчинення кримінальних правопорушень у сфері надання публічних послуг. Важливим здобутком є систематизація криміногенних факторів, які сприяють поширенню корупційних проявів у діяльності службових осіб.

Заслуговують на підтримку висновки щодо необхідності вдосконалення профілактичної діяльності, посилення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства та підвищення ефективності механізмів запобігання конфлікту інтересів. Загалом дисертаційне дослідження характеризується належним рівнем наукової аргументованості та має істотне практичне значення.

Д-р. юрид. наук, доц. Н.П. Капітаненко:

Представлене дисертаційне дослідження присвячене важливій науковій проблемі, що перебуває на перетині кримінології, кримінального права та антикорупційної політики держави. Автором проведено ґрунтовний аналіз теоретичних підходів до розуміння злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг, а також досліджено сучасний стан їх поширення в Україні.

Слід позитивно оцінити використання широкого кола джерел, зокрема матеріалів судової практики, статистичних даних та результатів наукових досліджень. Це дозволило автору обґрунтувати низку положень щодо детермінації злочинності, визначити найбільш поширені способи вчинення кримінальних правопорушень та сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності їх запобігання.

Науковий інтерес становлять висновки автора щодо впливу організаційно-управлінських, соціально-економічних та правових чинників на формування криміногенних ризиків у сфері надання публічних послуг. Робота містить практично значущі рекомендації для органів державної влади, правоохоронних органів та суб'єктів антикорупційної діяльності, що свідчить про її прикладну спрямованість та перспективність.

Д-р юрид. наук, проф. Є.А. Кобрусєва:

Заслухавши доповідь здобувача та ознайомившись із матеріалами дисертаційного дослідження «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг», вважаю, що робота відповідає сучасним потребам розвитку кримінологічної науки та практики протидії службовій злочинності.

Автором успішно реалізовано поставлену мету дослідження шляхом комплексного вивчення кримінологічних показників злочинності, особливостей особи злочинця, системи причин та умов вчинення злочинів, а також розроблення заходів їх запобігання. Особливої уваги заслуговує аналіз впливу воєнного стану на функціонування механізмів надання публічних послуг та пов'язаних із цим криміногенних загроз.

Практичне значення дисертації полягає у розробленні рекомендацій щодо вдосконалення антикорупційної стратегії держави, розвитку механізмів доброчесності службових осіб, удосконалення системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності кримінологічного моніторингу. Результати дослідження можуть бути використані в освітній діяльності, нормотворчому процесі та практиці правоохоронних органів.

У цілому дисертаційне дослідження справляє позитивне враження, характеризується належним рівнем наукової новизни та практичної значущості, а його результати заслуговують на схвалення та подальше впровадження у правозастосовну діяльність.

Голова міжкафедрального семінару юридичного факультету д-р юрид. наук, проф. К.В. Бережна, завідувачка кафедри європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

Дякую всім колегам за глибокі та змістовні виступи. Якщо інші колеги не бажають висловити додаткові міркування, вважаю за доцільне перейти до етапу обговорення висновку.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю трансформації вітчизняної антикорупційної моделі відповідно до вимог часу та міжнародних зобов'язань України. Незважаючи на значні державотворчі здобутки, корупція залишається деструктивним чинником, що гальмує євроінтеграційні процеси. У контексті міжнародного збройного конфлікту, який триває з 2014 року, боротьба з корупційними проявами набуває стратегічного значення, оскільки від неї безпосередньо залежить ефективність оборонного сектору та післявоєнне відновлення. Саме тому наукове осмислення та вдосконалення механізмів протидії корупційним правопорушенням в умовах воєнного стану є вкрай необхідним для забезпечення стабільного розвитку правової системи України.

Протидія корупції в Україні на сучасному етапі трансформувалася у безперервний стратегічний процес, що підтверджується послідовністю державних планувальних документів. На сьогодні завершується реалізація **Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки** та відповідної Державної програми, яка впровадила системний підхід до зниження рівня корупції у всіх гілках влади та на рівні окремих суб'єктів господарювання через інститут спеціально уповноважених осіб.

Особливої ваги дослідженню додає той факт, що **2 квітня 2026 року** Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) офіційно подало на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт **Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки**. Цей документ, розроблений за участю понад 130 експертів та 25 наукових установ, визначає орієнтири державної антикорупційної політики на наступне п'ятиріччя, фокусуючись на 16 найбільш вразливих сферах, серед яких критичне місце посідає енергетика, будівництво та публічні закупівлі. Прийняття цієї Стратегії є не лише політичним кроком, а й міжнародно-правовим зобов'язанням України в межах виконання вимог Європейської Комісії, ініціативи *Ukraine Facility* та імплементації рекомендацій *GRECO*.

В Україні сформовано унікальну за світовими стандартами архітектуру антикорупційних інституцій, що включає **НАЗК, НАБУ, САП, АРМА, ВАКС та БЕБ**. Порівняльний аналіз свідчить, що така розгалужена спеціалізація (на відміну, наприклад, від Німеччини, де ці функції виконує департамент поліції) створює потужний інструментарій, проте одночасно породжує ризики функціонального дублювання повноважень та потребує чіткої нормативної демаркації функцій.

Науково-теоретична база дослідження обумовлює актуальності обраного напряму дослідження також підтверджується значним інтересом наукової спільноти до проблем протидії корупції. Авторське бачення кримінологічної характеристики злочинів у сфері публічних послуг сформовано на основі глибокого аналізу та творчого переосмислення доробку представників провідних вітчизняних наукових шкіл. Пріоритетне значення для дисертанта мали

теоретико-методологічні напрацювання кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології, зокрема фундаментальні праці наукового керівника **Т. В. Корнякової**, а також дослідження **Н. С. Юзікової, О. Л. Соколенка, В. В. Топчія, Б. В. Головкина, С. Я. Лихової, Н. О. Максимінцевої, О. О. Дриголь, Л. І. Наливайко, Д. Галини та В. В. Шаблистого**. Саме праці зазначених вчених дозволили автору виокремити специфіку публічно-правової відповідальності в умовах сучасних реформ.

Для забезпечення комплексності дослідження дисертантом було залучено вагомий масив наукових джерел, авторами яких є відомі фахівці в галузі кримінального права та кримінології: **Ю. А. Пономаренко, С. В. Денисов, В. С. Батиргарєєва, О. М. Литвинов, Ю. В. Нікітін, О. П. Рябчинська, О. В. Сачко та І. Г. Богатирьов**.

Особлива увага в роботі приділена аналізу конкретних механізмів антикорупційного контролю (зокрема е-декларуванню та незаконному збагаченню), що розглядалися у працях **А. А. Вознюка, О. О. Дудорова, Д. Г. Михайленка, М. І. Мельника, О. О. Кваші, К. П. Задой, О. В. Шевченка, В. Д. Гвоздецького, О. В. Легкої, А. В. Мовчана, Р. О. Мовчана та Н. А. Никифорова**.

Особлива гострота обраної теми підтверджується наявністю глибокого розриву між задекларованими правовими нормами та реальною кримінологічною ситуацією в країні. Попри функціонування розгалуженої системи антикорупційних органів та наявність великої кількості підзаконних актів, що регулюють сферу протидії корупційним правопорушенням, інформаційний простір та моніторинги мережі Інтернет щоденно наповнюються новими фактами резонансної корупції. Системні викриття масштабних схем у діяльності військово-лікарських комісій (ВЛК) та територіальних центрів комплектування, корупційні скандали у вищих ешелонах судової влади (зокрема кейс керівництва Верховного Суду) та зловживання при наданні послуг з відновлення критичної інфраструктури свідчать про надзвичайну адаптивність корупційної злочинності. Такі явища, що набули ознак «кругової поруки» та інституціоналізованого мародерства в умовах воєнного стану, нівелюють довіру суспільства до інститутів влади та ставлять під загрозу національну безпеку. Це зумовлює нагальну потребу в науковому переосмисленні кримінологічних детермінант таких злочинів та розробці якісно нових, цифровізованих механізмів превенції, які б унеможливили прояви корупції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри адміністративного і кримінального права юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та в межах наукових тем «Модернізація національного підходу до вирішення проблем правового захисту людини і суспільства у контексті сучасних глобальних викликів» на 2022-2024 рр. (державний реєстраційний номер 0122U001409) і «Забезпечення реалізації та захист основних свобод, прав людини, національних інтересів держави в умовах

гібридних загроз і безпекових викликів » на 2025-2027 рр. (державний реєстраційний номер 0125U002352). А також відповідно до Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки (Закон України від 20 червня 2022 року № 2322-IX), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126-р), Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020), Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р), Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454); Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 21 грудня 2020 року, протокол № 23).

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження є комплексний аналіз заходів запобігання кримінальним правопорушенням у сфері надання публічних послуг.*

Для досягнення зазначеної мети у дисертації поставлено такі *завдання*:

- простежити генезис та еволюцію поняття «корупція» у правовій думці, розкривши його багатоаспектну природу як складного соціально-юридичного явища.
- систематизувати сучасні наукові підходи до визначення заходів протидії корупції та класифікувати їх за функціональним призначенням і сферою застосування.
- визначити гносеологічне коріння та сформулювати фундаментальні принципи, на яких базується цілісна система протидії корупції в сучасній державі.
- з'ясувати сутність та юридичну природу корупційного кримінального правопорушення, розробивши його авторське змістовне визначення через призму об'єктивних і суб'єктивних ознак.
- розробити комплексну класифікацію корупційних кримінальних правопорушень за різними критеріями для систематизації їх видів у вітчизняному кримінальному законодавстві.
- обґрунтувати теоретичні підстави та практичну доцільність криміналізації окремих діянь, пов'язаних із корупцією (щодо подарунків, конфлікту інтересів та заходів протидії), з метою розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності.
- провести класифікацію та дати порівняльну характеристику суб'єктів із загальними повноваженнями та спеціально уповноважених структур, визначивши їхню роль у сучасній ієрархії протидії корупції.
- розкрити зміст та стратегічне значення заходів загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання корупційним деліктам.

- виявити інституційні ризики та функціональні суперечності у діяльності новостворених антикорупційних інституцій (НАБУ, САП, ВАКС, АРМА) для обґрунтування шляхів підвищення їхньої ефективності.

- дослідити вплив міжнародно-правових стандартів на формування національної антикорупційної парадигми, зокрема шляхом аналізу імплементації положень Конвенції ООН проти корупції та Кримінальної конвенції РЄ про боротьби з корупцією у вітчизняне правове поле.

- здійснити критичний аналіз інституційної системи антикорупційних органів України, виявивши проблемні аспекти їхньої взаємодії, дублювання функцій та відповідність їхніх реальних повноважень (зокрема у сфері розшуку активів та моніторингу) світовим критеріям ефективності.

- виокремити пріоритетні напрями мінімізації корупційних ризиків у сфері надання публічних послуг на основі успішного досвіду країн ЄС та Азії, обґрунтувавши заходи щодо вдосконалення кадрової політики, фінансової мотивації службовців та антикорупційної експертизи нормативних актів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення належного функціонування службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, що зазнають криміногенних впливів.

Предметом дослідження є кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, їх стан, структура, динаміка, географія, детермінанти, особливості особи правопорушника та система заходів загальносоціального і спеціально-кримінологічного запобігання.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, що ґрунтуються на сучасних методологічних засадах юридичної науки: діалектичний метод — став основою для дослідження багатоаспектності категорії «корупція», аналізу еволюції наукових поглядів на цю проблему та вивчення гносеологічних основ формування антикорупційної політики держави (Розділ 1); системний метод — дозволив розглянути корупційну злочинність та систему заходів протидії їй як цілісні, взаємопов'язані феномени, що функціонують у межах єдиного правового та соціального поля (Розділи 1, 2); структурно-функціональний метод — застосовано для надання кримінологічної характеристики корупційній злочинності, аналізу повноважень суб'єктів протидії корупції, а також для розмежування функцій загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання (Розділ 3); історико-правовий метод — використано для розкриття генезису ключових етапів становлення законодавства та правової доктрини у сфері кримінально-правового забезпечення протидії корупції (Розділ 1); порівняльно-правовий (компаративістський) метод — слугував основним інструментом для вивчення міжнародно-правових стандартів, аналізу антикорупційних моделей зарубіжних країн та визначення перспектив їх адаптації в Україні (Розділ 4); логіко-юридичний метод — використано при розробленні дефініцій корупційних кримінальних правопорушень, класифікації їх ознак, а також під час формулювання загальних висновків щодо вдосконалення положень ст. 366-2 та

366-3 КК України (Розділи 2, 4); метод моделювання — сприяв розробці теоретико-прикладних рекомендацій щодо розбудови вітчизняної моделі протидії корупції з урахуванням викликів воєнного стану та міжнародного досвіду (Розділ 4); формально-юридичний метод — застосовано під час аналізу нормативно-правової бази, що регламентує діяльність спеціалізованих антикорупційних органів (НАБУ, САП, ДБР, ВАКС), та опрацювання матеріалів їхньої діяльності щодо подолання корупції (Розділ 3); статистично-математичний метод — використано для збирання, систематизації та аналізу емпіричних даних, показників статистичної звітності уповноважених інституцій, що дало змогу об'єктивно оцінити стан та тенденції корупційної злочинності в Україні (Розділи 2, 3).

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних кримінологічних досліджень злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних із наданням публічних послуг, в якому розроблено теоретичні положення та практичні рекомендації щодо запобігання зазначеній категорії кримінальних правопорушень. У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку нових наукових положень, висновків і пропозицій, зокрема:

уперше:

- аргументовано авторське визначення корупційного кримінального правопорушення, яке, на відміну від існуючих, трактується як суспільно небезпечне діяння (проступок або злочин), що посягає на встановлений порядок здійснення повноважень не лише службовими особами органів влади, а й особами, які надають публічні послуги, незалежно від форми власності організації;

- обґрунтовано концептуальну модель «антикорупційного ланцюга», де ефективність судового розгляду (ВАКС) визнається похідною від якості доказової бази (САП) та автономії детективів (НАБУ), що потребує нормативного закріплення нерозривності цих етапів;

- розроблено методичні рекомендації щодо криміналізації окремих складів адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією (зокрема, порушення обмежень щодо подарунків та вимог про врегулювання конфлікту інтересів), що дозволило запропонувати три нові склади кримінальних проступків для імплементації в КК України;

- визначено методологічний інструментарій дослідження, який базується на поєднанні детермінаційного аналізу корупції як системної загрози та компаративістського підходу до адаптації європейської та азійської моделей превенції в українських реаліях.

удосконалено:

- класифікацію корупційних кримінальних правопорушень за сімома критеріями (зокрема за повнотою ознак корупційності: безумовно корупційні та умовно корупційні), що має прикладне значення для уніфікації слідчої та судової практики;

- підходи до розмежування відповідальності за невжиття заходів щодо протидії корупції, де запропоновано диференціювати адміністративну та

кримінальну відповідальність залежно від розміру заподіяної шкоди та суті предикатного діяння;

- систематизацію принципів протидії корупції, шляхом їх поділу на загальноправові та спеціальні (незалежність суб'єктів, взаємодія з медіа, невідворотність відповідальності), що є необхідним для усунення «декларативності» антикорупційного законодавства;

- законодавче забезпечення діяльності спеціалізованих органів, зокрема в частині усунення функціонального дублювання повноважень між органами загальної компетенції та оперативно-функціональними інституціями.

набуло подальшого розвитку:

- доктринальне розуміння детермінації корупції, яка в умовах України розглядається не просто як правопорушення, а як інституціоналізована олігархічна модель з круговою порукою, що вимагає переходу до міждисциплінарного багаторівневого механізму запобігання;

- напрями імплементації зарубіжного досвіду, зокрема в частині поєднання універсальних міжнародних стандартів (ООН, ГРЕКО) із заходами «точкової» превенції: цифровізації реєстрів, стандартизації оплати праці (досвід Сінгапуру) та антикорупційної просвіти (досвід Фінляндії);

- кримінологічна характеристика суб'єктів корупції, шляхом доведення можливості існування загального суб'єкта (у випадках обіцянки або надання вигоди) та подвійної форми вини при настанні тяжких наслідків.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання:

- сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні висновки, узагальнення та практичні рекомендації можуть бути використані для вдосконалення механізмів запобігання злочинам у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаними з наданням публічних послуг, а також для підвищення ефективності діяльності суб'єктів протидії таким кримінальним правопорушенням.

Результати дослідження можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері — для подальшого розвитку кримінологічної науки, зокрема досліджень службової злочинності, кримінологічного аналізу злочинів у сфері публічного управління, а також розроблення нових підходів до вивчення причин, умов та механізмів вчинення кримінальних правопорушень у сфері надання публічних послуг;

- у нормотворчій діяльності — для вдосконалення положень кримінального, антикорупційного, адміністративного та іншого законодавства, що регулює діяльність у сфері надання публічних послуг, зокрема в частині усунення правових прогалин, мінімізації дискреційних повноважень, посилення прозорості процедур і зниження криміногенних ризиків;

- у правозастосовній діяльності — у роботі правоохоронних органів, органів прокуратури, судових органів, а також органів державної влади та місцевого самоврядування для виявлення криміногенних факторів у сфері надання публічних послуг, удосконалення профілактичної роботи, формування ризик-

срієнтованих механізмів контролю та підвищення ефективності запобігання відповідним злочинам;

у практичній діяльності органів публічної влади та суб'єктів надання публічних послуг – для розроблення внутрішніх антикорупційних програм, механізмів службового контролю, процедур оцінки корупційних і криміногенних ризиків, а також впровадження інструментів підвищення доброчесності у сфері надання публічних послуг;

у освітньому процесі – під час підготовки здобувачів вищої освіти юридичного профілю, а також у системі професійного навчання, підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, працівників правоохоронних органів у межах викладання дисциплін «Кримінологія», «Кримінальне право», «Кримінологія», «Корупція, держава та суспільство», «Публічне управління».

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, практичні розробки та висновки, що містять елементи наукової новизни і становлять цінність для розвитку науки міжнародного права, є результатом самостійно проведеного автором дисертаційної роботи. Автором оприлюднено три наукових статті у фахових журналах категорії “Б”. У дисертації ідеї та розробки, які належать співавторам, не використовувались.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із основної частини (вступу, чотирьох розділів, що включають одинадцять підрозділів, висновків до кожного розділу та загального висновку), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 276 сторінок, з яких 223 сторінки основного тексту. Список використаних джерел складається із 398 найменування і займає 45 сторінок. Додатки розміщено на 8 сторінках.

Список публікацій здобувача за темою дисертації.

- Савченко О. М. Виникнення та протидія корупції: історико-правові аспекти. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. № 6. С. 9–17. URL: https://apnl.dnu.in.ua/6_2024/4.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-6-2>.
- Савченко О. М. Компаративний аналіз антикорупційних стратегій Фінляндії та Сінгапуру: уроки та перспективи для України в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2026. № 2. С. 271-276. URL: https://apnl.dnu.in.ua/2_2026/42.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2026-2-40>
- Савченко О. М. Причини і умови злочинності у сфері службової діяльності при наданні публічних послуг. Юридичний бюлетень. 2026. № 42. С. 154-160. URL: <https://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2026/42/20.pdf> DOI: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2026.42.18>
- Savchenko O., Kornyakova T., Hurko O. Definitive analysis of the concept of «public administration». Modern scientific and technical research in the context of linguistic space (in english) : Conference materials of the III All-Ukrainian scientific and practical conference of young scholars and students, Dnipro, 2 May 2024. Dnipro, 2024. P. 149-154. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2024/materiali_konferenc/13.pdf.

- Савченко О. М. Повноважені суб'єкти надання публічних послуг у реалізації прав дітей : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Дніпро, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 23 листопада 2023 р. Дніпро: Ліра, 2023. С. 200-202. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/Zbirnyk_Konf_Zahyst%20prav_dytyny_v_cifrovomu_sviti.pdf.
- Корнякова Т. В., Савченко О. М. Щодо ефективності адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією. Актуальні питання кримінального права та процесу : Матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2025 р. / Заг. ред. В. І. Фелик ; Київ, 2025. С. 45–48. ISBN 978-966-488-364-8

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Савченка О.М. про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

Дисертаційне дослідження, підготовлене аспірантом кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Савченка О.М. на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг», є завершеною науковою працею, у якій викладено нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на вирішення конкретного наукового завдання у сфері кримінального права. У цілому дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти чи наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (у редакції від 03.05.2024 р.), і може бути подана на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для вирішення питання щодо створення разової спеціалізованої вченої ради з метою проведення публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

1. Рекомендувати дисертаційну роботу Савченка О.М. на тему «Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаних з наданням публічних послуг» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

2. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право Савченка Олександра Миколайовича у такому складі:

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право аспіранта

Савченко Олександра Миколайовича на тему: “Кримінологічна характеристика злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов’язаних з наданням публічних послуг” у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України

№ з/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	2	3	4	5	6
1.	Юзікова Наталія Семенівна (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, професор кафедри адміністративного і кримінального права	Доктор юридичних наук 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право, 2017 р., Україна	професор кафедри адміністративного і кримінального права, 2021 р., Україна	1. Юзікова Н.С. Роль рішень ЄСПЛ щодо забезпечення дотримання міжнародних стандартів у протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом <i>Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції</i> № 6. 2023. С. 306-310. DOI: https://doi.org/10.32782/2408-9257-2023-6-47 URL: http://apnl.dnu.in.ua/6_2023/49.pdf (фахове видання категорії «Б») 2. Юзікова Н.С. Дослідження ролі судового контролю у запобіганні зловживанням при обранні запобіжних заходів. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. № 6. 2023. С. 793-796. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/190.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/190 (фахове видання категорії «Б») 3. Юзікова Н.С. Реалізація принципу індивідуалізації покарання при призначенні конфіскації майна та спеціальної конфіскації. <i>Європейські перспективи</i>. 2024. № 1. С. 63-69. URL: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2024-1/EP_2024_1_063.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/ep.2024.1.10 (фахове видання категорії «Б»)

2.	Драган Олена Василівна (опонент)	Зав. кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»	доктор юридичних наук, 12.00.10 - судуострій ; прокуратура та адвокатура , 2019 рік	професор кафедри кримінального права, процесу і криміналістики, 2021 рік	1. Мірошніченко С. С., Драган О. В., Форостяний А. В. Визнання активів необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави: дисбаланс правових можливостей протидії корупції. Академічні візії. № 51 (2026). С 1-9 DOI: DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18770691 URL: https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2801 (фахове видання категорії «Б») 2. Форостяний О.В. Драган О.В., Мірошніченко С. С. Актуальні питання кваліфікації та досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Юридична Україна. 2026. № 2. С. http://www.lsej.org.ua/6_2023/186.pdf . DOI: https://doi.org/10.37749/2308-9639-2026-2(278)-6 .(фахове видання категорії «Б») 3. Драган О.В., Мірошніченко С. С., Форостяний О.В. Стандарти доказування у с правах про визнання активів необґрунтованими: судова практика. Юридична Україна. 2026. № 3.с.50-56. DOI https://doi.org/10.37749/2308-9639-2026-3(279)-5 URL: https://yur-ukraine.com/standarty-dokazuvannya-neobgruntovanosti-aktyviv-u-provazhennyah-povyazanyh-z-korupczijnymy-diyannamy-sudova-praktyka/ (фахове видання категорії «Б») 4. Воробей П.А., Драган О.В. Система об'єктів кримінального правопорушення та їх класифікація. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. 2023. № 6. С.777-781 http://www.lsej.org.ua/6_2023/186.pdf . DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/186 .(фахове видання категорії «Б») 5. Dragan, O. Baranovska, T., Ihnatiuk, O., Sokha, S., Moskvych L., Theoretical and practical dimensions of legal responsibility in criminal justice. (Правова відповідальність та кримінальне правосуддя: теорія і практика) Multidisciplinary Science Journal (ISSN 2675-1240) 2024, №6 https://malque.pub/ojs/index.php/msj/article/view/3120 . DOI: https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0737 (SCOPUS)
----	----------------------------------	---	---	--	---

3.	Лугіна Наталія Анатолі ївна (опонент)	Заступник директора з навчально- методичної роботи навчально- наукового інституту права Державног о податковог о університет у	Кандидат юридичних наук, 12.00.09 – кримінальн ий процес та криміналіс тика; судова експертиза ; оперативно -розшукова діяльність	доцент кафедри кримінальн ого права, процесу та криміналіс тики	1. Лугіна Н.А., Дем'яненко С.В. Корупційні кримінальні правопорушення в умовах дії воєнного стану. <i>Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал</i>. 2023. Вип. 2 (11). С. 108-114. URL: https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/108 DOI: https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(11)-2023-108-114 (фахове видання категорії «Б») 2. Лугіна Н.А., Омельчук Л.В., Підгородецький В.О. Характеристика заходів запобігання привласненню в службовій діяльності. <i>Європейський правничий часопис</i>. 2025. Вип. 10. С. 101-106. URL: https://cms.legal-journal.edu.ua/uploads/17_4e30e28630.pdf DOI: https://doi.org/10.36919/3041-1149(Print).10.2025.101-106 (фахове видання категорії «Б») 3. Лугіна Н.А., Руденок Н.Ю. Особливості відповідальності за підробку документів під час воєнного стану. <i>Журнал східноєвропейського права</i>. 2024. № 129. С. 81-85. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/luhina_rudenok_129.pdf DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14555553 (фахове видання категорії «Б»)
4	Сачко Олександ р Василь ович (рецензент)	Декан юридичног о факультету , Професор кафедри адміністрат ивного і кримінальн ого права, Дніпровськ ий національн ий університет імені Олеся Гончара	доктор юридичних наук 12.00.09 – кримінальн ий процес та криміналіс тика; судова експертиза ; оперативно -розшукова діяльність, 2019 р.	професор кафедри адміністрат ивного і кримінальн ого права, 2023 р.	1. Сачко О.В., Хорошун О.В. Незалежність, відкритість та прозорість у роботі Державного бюро розслідувань. <i>Правова позиція</i>. 2024. № 4(45). URL: https://www.legalposition.umsf.in.ua/archive/2024/4/11.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-4.9 (фахове видання категорії «Б») 2. Сачко О.В., Хорошун О.В. Міжнародні стандарти та досвід зарубіжних країн забезпечення ефективності розслідування корупційних кримінальних правопорушень. <i>Держава та регіони. Серія: Право</i>. 2024. № 4. URL: https://law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2024/19.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.17 (фахове видання категорії «Б») 3. Сачко О.В., Хорошун О.В. Процесуальна форма та проблеми її

					оптимізації в аспектах ефективності діяльності слідчих і детективів. Право і суспільство. 2024. № 6. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2024/6_2024/35.pdf DOI https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.6.33 (фахове видання категорії «Б») 4. Сачко О.В., Тertiшник В.М. Доктринальні аспекти діяльності національного антикорупційного бюро України, державного бюро розслідувань та бюро економічної безпеки. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. № 4. URL: https://apnl.dnu.in.ua/4_2024/19.pdf DOI: https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-4-17 (фахове видання категорії «Б»)
5	Соколенко Ольга Леонідівна (рецензент)	Завідувач кафедри адміністративного і кримінального права, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара	Доктор юридичних наук, 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», 2013 р.	Професор кафедри адміністративного і кримінального права, 2014 р.	1. Sokolenko O. L., State control as a means of ensuring the observance of citizens rights in conditions of the legal regime of marital state in Ukraine. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції: зб. наук. пр./ редкол.: О.Л. Соколенко (відп. ред) та ін. – Д.: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 4, – С. 102-108 URL: http://apnl.dnu.in.ua/4_2022/17.pdf DOI: https://apnl.dnu.in.ua/4_2022/17.pdf (Опубліковано 01.12.2022) (фахове видання, категорія Б). 2. Боротьба з корупцією у закладах вищої освіти. Держава та регіони. Серія: ПРАВО. – 2023. – № 3 (81), С 217-221, URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2023/3_2023.pdf DOI https://doi.org/10.32782/3922127 (фахове видання категорії «Б»). 3. Особливості тлумачення принципу справедливості в адміністративному судочинстві. Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 2. С. 153-158. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2023/27.pdf DOI https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.2.27 (фахове видання категорії «Б»).

Результати відкритого голосування:

«За» – 17 осіб.

«Проти» – немає.

«Утрималися» – немає.

Рішення прийнято одногосно.

Голова

міжкафедрального семінару

Катерина БЕРЕЖНА

Секретар

Олена ГРАБИЛЬНІКОВА